

SOTAORPOKUMMIPOIKA ANTTI SALMELA

14.9.1933 - 12.3.2002

*"Sotakummeille,"
"Antti Juhani Salmelatto."*

ANTTI 3 v

Mynämäessä, joulukuun 19 p^{mä} 1940.

Rw. Järvenpään Yhteiskoulun Opettajakunta.

Sain joulukuun t. k. 17 p^{mä} päivätyyn kirjeeseen Nannerheimin Lastensuojeluliitolta, missä he ilmoittavat tuon iloisen uutisen, että Antti-poikakin on löytänyt sotakumminsa. Tuntuu ihmeelliseltä, että millä sitä on ansainnut kaiken lämmittävän ystäväryhdyksen mutta harvoinkaan sitä elämässä mitataan ansion mukaan - Korkein Johto järjestää asiamme paremmin kuin olisimme voineet uneksiaakaan. Sijon yrittää saada ainakin osan Antin rahoista, joita hänelle lähetätte, pankkiin, sillä niillä on arvaamaton merkitys hänen tullessaan siihen ikään, että tulee valita elämäntyyliä. Sen laadusta ei osaa sanoa vielä mitään Antin ollessa ensimmäistä lukukauttaan alakoulussa. Hän oppii kyllä helposti, osaa jo lukea aivan vapaasti sisältä, mutta ei tunnu omaavan ainakaan vielä kestävyttä, kaiken täytyisi käydä nopeasti. Sen sijaan tuntee hän melko kä-

teväältä, eikä se niin ihme olisikaan, koska
mieheni omakätisesti rakentama sauna on piha-
kontin laidassa. Isä kutui poikaansa Jussiksi,
"jottei tulisi sekaannusta ison- ja pikku Antin vä-
lillä", mutta koulussa on poika ilmoittanut nimek-
seen Antti, koska isikin oli Antti". Ja oikeartaan
han on mukava, kun häntä virallisesti nimitetään
ensimmäiseltä nimeltään, Antiksi isänä mukaan.

Kuusijuhla on edessä ja ensimmäisen todistuk-
sen saamisen koulusta. Onhan se jännittävää,
varsinkin kun sen jälkeen on pian joulujoulu ja
kun on pientä epäilyä jo, että onko koko joulu-
pukki olemassakaan. Yläluokan pojat ovat sa-
noneet ettei pukkiakaan, ainoastaan mas-
purin Neso- ja kuitenkin haluttaisi uskoa
Korvatunturin herttaiseen ukkoon.

Jussin mielitystä on piirusteleminen ja
värittäminen. Kun vaan paperia ja kynää on,
viihtyy hän hyvin. Toinen on sahaaminen, nau-
laaminen ja peukollavuoleminen. Silloin kun isi
laittoi saunaa, täytyi aina olla auttamassa
pojankin. Ja pihasaavetta saa kesäisin muovatuk-
si hauskoja ja ihme kyllä mukavan näköisiä
esineitä.

Kiitoitamme uudelleen, kunhan joulu kii-
raineen on ohi. Nyt vaan sydämelliset kiitokset
Teille kaikille lupauksestanne.

Jussin puolesta/tällä hetkellä! Herta Salmela.

Rauhallista Joulua

Järvenpään Yhteiskou-
lun Opettajainkunta. Mas-
teri Eva Backman.
Helsinki
Japankatu 17.

*

2 1/2 1940.

Kevään joulu!

Toivottaa: Antti Johani
Salmela.

Mynämäessä, tammikuun 1 p^{nä} 1941.

Arv. Järvenpään Yhteiskoulun Opettajakunta.

Oikein hyvää ja onnellista Uutta Vuotta,
ja jokainen lisääsi mielellään - Rauhan vuotta.
Kuinkahan ihmeelliseltä se tuntuisi kuulla
että rauha on palannut maan päälle. Kun
mytkin joka päivä tuntee kiitollisuutta siitä
kaikesta minkä lapsemme ja itse vielä omistam-
me: uskontomme, kotimme ja Isänmaamme.
Kotia emme ole kaikki suomalaisetkaan saaneet
säilyttää ja siksi tulvahtaa taas yhä uudelleen
mieleen, että on ainakin vielä voinut säilyttää
oman rakkaan kodin, vaikkakin ahtaampana
kuin ennen, Olemme jättäneet kajalalaisten
käytettäväksi osan asunnosta - mutta pienenty-
nyt perheemme tuntisikin helposti autiuden
tunnetta vanhassa tilavassa huoneustossa - kun
vajaan vuoden kuluessa on kolme sen jäsentä
muuttanut rajan toiselle puolelle. Joulukuun 17 p^{nä}
haavottui mieheni Summan lohkolla ja kuoli sa-
mana yönä kenttäsairaalassa joulukuun 18 p^{nä}.

Pieni Maija-tyttäresi, joka syntyi helmikuussa kuoli ke-
sällä anginaan vajaan viidenkuukauden ikäisenä
ja äitini, joka oli pari vuotta asunut luonani,
kuoli elokuussa sydänhalvaukseen, sairastettuaan
koko kesän sängynomana, sydän vain heikosti toimien.

Tämä aika on ollut niin raskasta-että siitä ei
osaa mitään kertoa. Nyt syksyn kääntyessä jouluksi
on niinkuin lehti olisi kääntynyt elämässä. Olemme
saaneet tuntea niin paljon hyvyyttä ja osaanottoa
että väkisinkin on mieli lämmennyt. Ja joulu
saapui ystävänä ja lapsille suurena ilojuhlana,
Jussi (koulussa Antti) touhusi kovasti. Aaton-aattona
oli hän kaatamassa lasten kamariin kuusen ja aut-
toi isonkin kuusen sisälle tuonnissa äitiä. Sitten käy-
tiin joulu-saunassa ja aatto-aamuna autettiin äitiä
jouluvehnäsen leipomisessa. Äiti leipoi torttuja ja puk-
keja, mutta Antti laittoi joulutontun piippalakkii-
meen ja rusinagrappiineen. Ja sitten koristi Jussi las-
ten kuusen hopealangoin, kiiltopaperein ja Suomen
lipuin. Isoon kuuseen tuli äidin lankatontut, omenat,
liput ja hopea. Syötyä tuli sitten odotettu vieras-
joulu-pukki antimineen. Eikä se ollutkaan mikään
oikea sota-ajan pukki, kun monet tädit ja sedät oli-
vat muistaneet Salmelan lapsia. Jussi sai sukset voit-
tositeineen, värikynät ja väridyökirjan, kertomus- ja
satukirjan, puzzle pelin, työkaluja ja karamelliä.
Uuden Testamentin hän sai muistoksi kummiltaan.

Oli siinä toivua ja iloa. Ja äiti oli onnellinen kun lapset saivat askarteluvälineitä lastenhuonetta varten ja urheiluvälineitä ulkoilua varten. Ilamme vaan hylkää kaikki kumminu-
ket, autot ja pulikat ja valitsi tyhjän kenkälaa-
tikon leluksen ja viihtyi hyvin. Kirstillä oli tänä
syksynä karvas pala mieltävänä, kun hänen ari-
lias veljensä Jussi lähti koulun, eikä kukaan
enää ritarillisesti palvellut pikku meitiä. Mutta
kaikeenhän täytyy tottua. Kirsti ja Tapani sopeu-
tuivat paremmin kuin ennen keskenään ja minä;
oli rauha taas palannut. Jussia ei enää niin ha-
luttaisikaan leikkiä - täytyisi saada joko lukea
tai rakentaa tai yleensä oikein askarrella. He-
pähän siihen sellaiseen antaakin hyvän tilai-
suuden sitten. Nyt tulisi urheilla, kunhan il-
mat ei kävisi niin pakkasiksi, kuin viime
talvena olivat.

Monin terveisin

Antti (mukkuu jo) ja Antin äiti.

SUOMI

FINLAND

G. Mannerheim

Sotamarsalkka - Fältmarskalk

-5 11 41. 20.

Pro Finlandia - Karelia

ÅBO

Fin. mailt.

Eeva Backman.

Helsinki.

Japansinkatu 17.

3. 2. 1941.

Olen kiirehdellyt grab-
jon tänä talvena.

-5 11 41. 20.

Sisä-
kaa

on miin kovasti haure-
koma miini-
kuten myös piirustaminen

graljon terveisiä!

Antti Salmele

Mynämäessä 28 p^{nä} huhtikuuta 1941.

Arv. Järvenpään Yhteiskoulun Opettajakunta.

Olen tehnyt itoeni syyppääksi anteeksi-
antamattomaan tekoon, kun en ole joka
kuukausi kertonut edes jotain Antti pojasta
ja samalla ilmaissut rahojen tulleen perib-
le. Mutta asia on siten että olen ollut
itse ansiotyössä ja illalla kotiin tullessani
lasten selitettyä kilvan päivän tapahtumia ja
minun syöttyä hiukan myöhäisen aterian, olen
ollut niin raukea ja suorastaan tylsä, etten
ole yksinkertaisesti jaksanut kyhätä kirjettä.
Paljon olen Teitä ajatellut, olempa joskus
yrittänyt kuvitella, millaisia Antin keummit,
kukin erikseen, ovat. Onkohan joku heistä teen-
tenut miehemi, ehkä lukutovereita ja tuttu-
ja vuosien takaa. Tai ehkä hyvin muoria innok-
kaita, joita hehkumaan saa sama innokas
isänmaallisuuden henki, kuin miestäni innosti.

Ehkäpä joskus olen tilaisuudessa näihin saamaan
vastauksen, sillä, jos Antin kummien kesäret-
ket tuo heidät Turkuun, tapaaamme var-
maan, sillä minut löytää poliisikama-
rilta, lähemmin osoitetoimiston tiskin
takaa. Siellä työskentelen ja kello 16,55 is-
ten jälleen junassa, joka vie minut kotiin
Kälälän Lautatarhaan. Minun toimeentuloni
on parantunut tällä tavoin, niin että voin
omin voimin hoidella sekaisin menneitä raha-
asioitani, hitaasti mutta täsmällisesti kohti
selvyyttä. Antin kummi-tädit ja sedät, ted-
dän lahjarahamme on melkein koskematto-
mana Kansallis-Osakepankissa, odottamassa
sitä hetkeä, jolloin niitä kipeästi kaivataan.
Antin valittua toimialan itselleen. Nyt my-
kyisin hän olisi mieluuten rakennusmestari,
"sillä isikin laittoi meille viimeisenä kesänä
saunan ja se oli eri kivaa." Kouluissa hänellä
kuuluu olevan haukkumanimi "maisteri", kun
hän minun mielellään lukee ja tutkii asioita
kirjoista. Nyt on lukemiset taas unohtuneet, -ke-
vätperut horkuttelivat ja savi on muoskeaa
ja notkeaa, Antti saakin niistä eri onnituneita
erineitä. Hauska nyt on lapsilla.

Kirjoitan näkemisiin. Tervetuloa Turun puoleen.

Herttu Salmea

Nyänmäki. 28.

Mynämäessä, 14.12.41.

Rakkaat kummi-tädit.

Paljon kiitoksia kirjasta, jonka sain Antin päiväksi. Oli niin hauska saada paketti. Jollei rotaa olisi ollut tänä syksynä olisin päässyt käymään helsingissä äidin kanssa olisin tullut kummeja tapaamaan. Olen hiihtänyt paljon täällä on ollut hyviä kelejä, miunsta on hauska kun tulee joulu. Hyvää Joulua Tädille Juvonpöskän ja Sedille sinne jonnekin.

Toivoo Antti Juhani.

Hyvää Joulua.

Sydämellinen kiitos kirjestänne ja kirjasta. Oli niin hauskaa saada tietoja teistä, vaikkakin olemme täällä täysin ymmärtäneet tilanteen siellä. Kummisedät ja -tädit hajaantuneena eri puolille Suomeamme kukin siinä tehtävässä mikä hänelle on pantu maanpuolustustöiden ketjussa. Oli ollut hauska, jos Antti olisi saanut kenttäpostiosoitteet (setien) jotta hän olisi voinut lähettää heille jouluterveydyksen. Antti ja hänen sisaruksensa ovat olleet terveinä. Toivomme vain että kaikki kummisedät säilyisivät terveinä ja vahingoittumattomina rintamalla.

Monin terveisin Perttu Salmele

Raha on viivään saapunut. Tärkein
ole ollut kiittäminen ja kiittäminen
tiedustelun kautta.

Järvenpään Yhteis-
koulun Opettajakunta

Järvenpää.

19.1.1949.

Kiitos siitä joulu-
kokeista jonka saamis-
olen kiittänyt paljon taalla on
ollut hyviä kokeja. +
Tähdelle. +
toivoo Arttu Salme

28/2 42

Arv. Kummitätädit Järvenpään Yhteiskoulussa.

Sydämelliset kiitokset, tosin kovin myöhäiset, lähettämästänne joulupaketista. Se tuli hyvissä ajoin ennen joulua ja tietenkin äiti, joka lisi mitä muuta joulu-pukin kontissa oli, arasi hiukan siiteitä ja kurkisti paketin sisälle. Ja voitte kuvitella kuinka hän hämmästyi kun siellä oli monta selainta tavaraa, mutkka olivat kuuluneet Antti-pojan hartaimpiin toivomuksiin. Niimpä siellä oli kukkaro, josta Antti oli peikunut kaiken rykyjä. Siinä oli taskun pohjalta kadonnut joku markka, kun kukkarouupui. Äiti oli sen unohtanut, vaikka varemmin oli päättänyt sen hankkia. Ja kynäkotelo oli myös toivottu kappistus ja on herättänyt jatkuvaa ihailua ja ahkeraa käyttöä. Kuvas on Antin kirjahyllyllä ainakin toistaiseksi, joci pikku veli Hannu innostui siihen liikaa. Antti ihmetteli, että mistä

X Siinä tapauksessa se siirtyyidän hyllyyn.

ne kummitädit ja -sedät ovat voineet tietää, että minä halusin juuri näitä tavaroita.

Tässä tulee jouluna otettu kuva. Liimä Antti nojaa potkupyörään, Ilmari pieni on liikkunut, Anneli (taloudenhoitajan tytär) silcime palmikkoimeen tutkii kuvakirjaa, Tapani on ylpeä uusista sukistaan ja Kirsti on topakka mukkeäiti. Kirsti on tainnut olla pienessä tappelunjakassa vasta, koska hiukset on sekaisin ja niska jäykkä. Runhan saamme pilmit tänne lähetän useamman kuvan. Antti olisi halukas lähettämään kummi-sedille kortit sinne jonnekin² mutta hänkän ei tiedä osoitteita eikä nimiä. Näinollen hän pyytää että tädit vievät terveiset perille.

Lapset on hiihdelleet kovasti. Antti on kehittynyt paljon hiihdon jalossa taidossa, mistä hän saa kiittää ystävänsä ja luokkatovereitaan Nuolaalaista Alpoa ja Usikirkkolaista Marttia. Antti tuumii, että on se merkikistä, kun Martin ja Alpon piti tulla tänne, jotta minä oppisin paljon asioita niiltä. Kotitöimä pojat vuoleksivat puuseimeitä. Anttikin on valmistanut puuta ukon, jonka kädet ja jalat liikkuvat. Äidille on yritetty vuolla sorsaa, mutta pää on aina katkunut, niin ettei siitä ole tullut valmista. - On minä hauska ajatella että huomenna on sunnuntai ja saa olla kotona ja seurata lasten puuhia. Monin terveisin Kertu Palmela.

HAUSKAA JOULUA

Järvenpään Yhteis-
koulun Opettajakunta.

Järvenpää.

ja onnea vuodelle 1943.

T. Kerttu Salmela

ja kummipoikanne
Antti

sisaruksineen

Turku 22.57.

Rakkaat kummitädit ja -pedät!

Minusta tuntuu kuin minunkin pitäin
alkaa kiitoksella tämä kirje, sillä olen ollut
vielä saumattoman kiitollinen suuresta lah-
jastuksesta Sutti Saluselalle. Lain Esterin kirjeen
ja rahat perjantaina ja oli syvästi liikuttanut
niiden johdosta. Lauantaina klo 9 op. huoneen
kahvipöydässä kerron tämän suuren mielihetken
ja sain taas kehua Teita, johon kaikki meidän
opettajat yhtyivät. Seuraavalla välikunnalla
tapasin Sutti Salusen ja kerron hänelle uutisen
seksi aamuun menon. Hänen silmänsä "revähtivät"
aivan auki ja hänelle tuli kyynelkät silmiin
kuin myös minullekin. Hän kertoi, että hänellä
ei ollut muuta parempaa sukua kuin se, josta
hänet on konfirmoimalla, joka on josta sulitteen
vallon liian pieni. Pyynnön tähtitilja Rautaa,
joka ymmärtää vaattasiot, Kankeandaadan ja
monen muun pitämisen Sutti kanssa ko. joku

Kun luen tämän kirjeen, niin muistin, että päälystakki aineet on tullut siihen
käsitellyksen kuin kullin perjunn. Se ei kuitenkaan ollut tarkoitus. Hän
havaitsee niin vähän tahoa kiveä että hän saa sen kyllä aiditäänkin. Mai-
nitiin sen vain jotta hänen käyttä tälle pelintelyä.

14.4.51.

Järvenpään Yhteiskoulun Opettajakunta.

Kiiruhdan nyt ilmoittamaan, että Antti on läpäissyt kirjoitukset. Aineista kysyin häneltä mitä hän niistä tykkäsi. Hän sanoi, että ei hän osaa sanoa kun hän heti rupesi tykkäämään niin kovasti kuusta. Siitä hän sitten kirjoittikin l^m. Matkassa on Flaskua oikein ja niiden joukossa pitäisi ne vaikeimmat löytyä ettei l, jona se tähtää lähtee, romakda. Latina meni Antilta hiukan heikommien kuin hän kuuli. Se on a^m-ja cl^m välillä, on täytynyt jyrättä hiukan pisteitä, jotta siitä tulisi cl, jona se lähtee. Ruotoi on cl. ja Antti oli mille ahventen

Tälle kauhean vihainen. Hän
tiesi hyvin, että löss on täi,
mutta hän luuli että katuki-
vetkin hänelle nauraisi, jos
hän ne ahvenen päähän pä-
nisi. Ruotissa hän olisi leud-
lut saavansa l. Mutta kyllä
se cl. on. Sensijaan sanoi latinen
opettaja lauantaina ettei hän,
tutkittuaan kirjoituksia, saa-
kaan Antin latinaa cl^m vaan
jää se a^{han}. On se vaan hauska
että se on ohi. ja kaikille, jotka
mün monta vuotta ovat lukeneet
ja ponnistaneet toivoisi keiväältä
valkoisen lakin. Antin sylkemmi
kastetilaisuudesta maisteri Alanen
tältä Mynämäen yhteiskoulusta
on luvanut ostaa Antille valko-
lakin. Mutta tiedotahan tulevat
vasta kunkauden kuluttua.

Minulla on vielä kiittämättä
sitä suurenmoisesta rahalah-

jasta Antille. Hänhän sai han-
kituksi puuron, joka hänellä
oli jo penttipainajaisissa ja joka
sopii myös lakinsääntötilaisuu-
teen. Kengät ja sukot ja valkoisen
paidan hän hankki silloin myös,
koska rahoista riitti. Antti oli niin
onnellinen siitä puurasta, Uu-
den raglan hän sai, kun van-
hanta liian suuresta kääntä-
mällä saatiin niin sopiva.

Antti aikoo nyt sitten ru-
vetta lukemaan teologiaa
Helsingissä. Kaikki on vielä
vähän hämärän peitossa,
mutta eiköhän se siitä jär-
jesty, koska tähänkin asti
on hyvin mennyt.

Syd. kiitokseksi Teille kai-
kesta, mitä Antin hyväksi
olette tehneet.

Monin terveisin

Kerttu Salmela

Antti Salmela kuoli 12.3.2002

Kirjeiden julkaisemiseen on Antti Salmelan lasten lupa.